

316

Tyresö kommun
Kommunstyrelseförvaltningen
Åke Skoglund, Teknisk chef
08-5782 92 33

TJÄNSTESKRIVELSE

2008-11-18

1 (2)

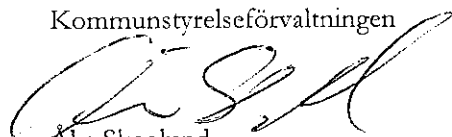
Kommunstyrelsen

Slutredovisning av kampanjen "Vem bryr sig?"

Förslag till beslut

- Att kommunstyrelsen noterar redovisningen

Kommunstyrelseförvaltningen

Åke Skoglund

Teknisk chef

Beskrivning av ärendet

Nedskräpningen är ett problem i Tyresö. Tekniska kontoret fick med anledning av detta i uppdrag att minska nedskräpningen genom att långsiktigt förändra attityden till nedskräpning. Kampanjen fick namnet "Vem bryr sig?"

Kampanjen inriktades på två målgrupper, "de som måste väckas" och "de som gör rätt".

Som första kommun i Sverige genomförde Tyresö en skräpmätning i augusti 2007. Under höstterminen erbjöds skolorna att vara med i olika kampanjer. Högstadielklasser genomförde

en skräpplockardag i september 2007. Vidare genomfördes en skoluppgift där ungdomar genom opinionsbildning påverkade företag som bidrar till nedskräpningen.

Ytterligare skolaktiviteter (skräpplockardagar) genomfördes under våren 2008. Drygt 550 barn och ungdomar deltog i kampanjen och vi fick även hjälp av föreningslivet.

Ett antal annons- och PR kampanjer har genomförts. Skräpmätningarna fick genomslag i pressen och de lokala nyheterna på TV4. Företagen i kommunen erbjöds att köpa en egen papperskorg med företagets namn och logotyp.

Höstens skolaktivitet för gymnasiet och högstadieskolorna var ”Demokrati och nedskräpning”. Eleverna fick då arbeta med opinionsbildning och demokrati. Lärarna inbjöds till inspirationsdagar med Maja Frankel för att arbeta med materialet.

När projektet nu avslutats fortsätter tekniska kontorets arbete mot nedskräpningen i linjearbetet för gata, park och fastighet.

Vem bryr sig?

Bakgrund

Nedskräpningen är ett problem i Tyresö. Femton personer plockar skräp mellan 6.30 och 9.00 varje morgon. Det är störst problem runt Tyresö Centrum. Området mellan McDonalds vid Tyresövägen och centrum samt de områden där tidningen City delas ut är värst drabbade. Nedskräpningen ökar och det verkar som om attityden till att slänga skräp snarare försämras än förbättras i de yngre åldrarna. De som är äldre än 35 verkar ha en strängare syn på nedskräpning medan 30-åringar och yngre gärna släpper saker rakt ned på marken. Den genomsnittlige nedskräparen är en man mellan 15 och 29 år som bor i storstaden och röker. Den klassiska hjältinnan är en dam över 65 år som bor i en mindre stad. Hon tar med sig skräpet hem om hon inte hittar en papperskorg. Den vanligaste bortförklaringen till varför man kastar skräp är just att det inte fanns en papperskorg. Många erkänner att de faktiskt kastar av slöhet. Det är lättare att skräpa ner på en plats där man inte känner sig hemma. Gator och torg är sådana platser. Även nedskräpning längs vägarna ökar.

Enligt diverse undersökningar beror nedskräpningen på en attityd att

1. Det kommer någon som plockar upp det.
2. Man inte ser skräpet.
3. Hittade ingen papperskorg.

En nedskräpad plats drar snabbt till sig mer skräp. Och en skräpig plats blir en otrygg plats som många undviker. Det är därför viktigt att påverka allmänheten att sluta kasta skräp.

Uppdrag

Vårt uppdrag är att minska nedskräpningen genom att långsiktigt arbeta för en förändring i attityden till nedskräpning.

Målgrupp och tonalitet

Vi föreslår att man delar in målgruppen i två huvudkategorier. De som måste "väckas" för att förstå att det inte är ok att någon annan ska plocka upp efter dem. Och de som ska känna att de redan gör rätt som inte slänger men som kan plocka upp ett papper extra då och då. Vi vill att alla ska känna sig berörda.

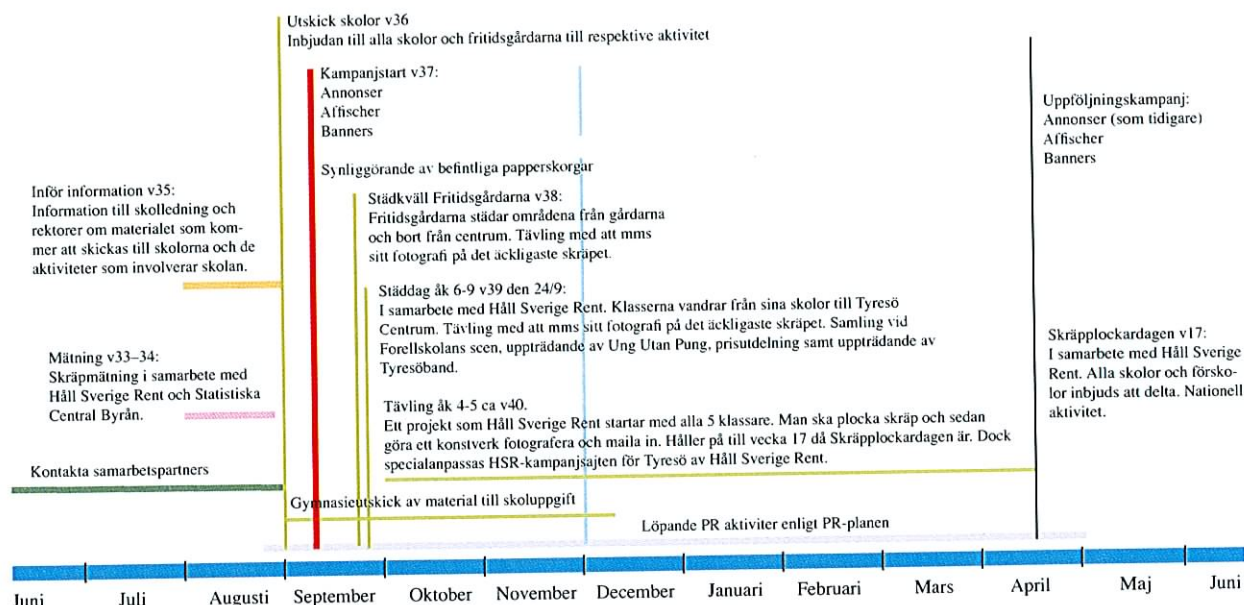
Nyckelgruppen är ungdomar

Även de mellan 30 och 35 ser sig som ungdomar om de själva får välja. Vi har ett direkt och rakt tilltal utan pekpinnar men med en igenkänning som gör att man känner sig träffad. Vi vill inte att man ska kunna slå i från sig kampanjen som tjat. Utan att man med humor och glimten i ögat förstår att detta faktiskt gäller alla. Om vi vill ha det trivsamt och tryggt runt oss. Bildmässigt kan man även fånga in 30-35 åringarna utan att de känner sig infångade.

Idé

Istället för att göra en kortsiktig upprepning i Tyresö föreslår vi en långsiktig attitydförändring. Det är bra att plocka upp skräp men det är ändå bättre om det aldrig slängs. Vi vill verka för att det inte slängs. Genom att nå olika målgrupper med olika aktiviteter strävar vi efter en så mångsidig kampanj som möjligt. Namnet "Vem bryr sig". Vi kallar kampanjen som nu kommer igång för "Vem bryr sig". Valet beror dels på att uttrycket är vanligt bland ungdomar, dels för att det fångar essensen i attityden.

Uppföljning av kampanjstarten och aktiviteter under hösten 2007

Skräpmätning

Som första kommun i Sverige genomförde Tyresö en skräpmätning i augusti 2007 enligt metod från Håll Sverige Rent i samarbete med Statistiska Centralbyrån. Mätningen gav ett utgångsvärde för kommande års mätningar: 112 skräpföremål per 100 kvm. I diken låg det mest skräp (165 st/ 100 kvm), följt av trottoarer (121 st/ 100 kvm) och sist gångvägar (71 st / 100 kvm). Eftersom Tyresö är först finns det inga kommuner att jämföra våra siffror med. Karlstad kommun har visat intresse för att följa efter Tyresös initiativ. Metoden testades på stadsdelen Maria-Gamla Stan i Stockholm under förra året. De hade i snitt 180 skräpföremål per 100 kvm.

Projektet har också genomfört två skräpmätningar på utvalda hotspots bland annat i Trollbäckens centrum, Tyresö centrum och Strandtorget i Tyresö strand. De mätpunkterna är inte tillräckligt många för att kunna dra statistiskt säkra slutsatser. Målet är istället att med tätare mätningar följa utvecklingen i områden vi vet är hårt nedskräpade.

Skolor

Under höstterminen 2007 fick skolorna möjlighet att vara med i följande aktiviteter:

Information

I juni tas första kontakten med Barn- och utbildningsförvaltningen

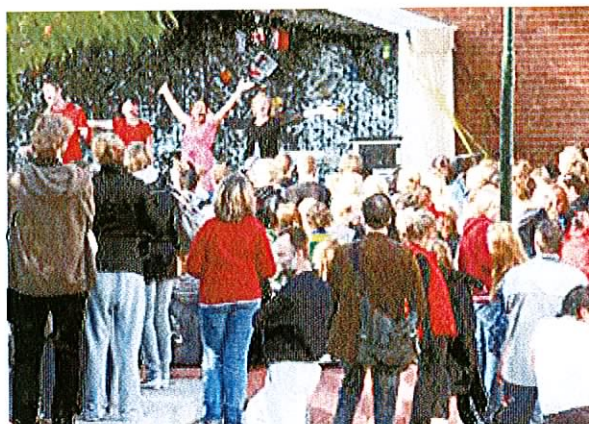
29 augusti presenteras projektet för rektorer och fritidsgårdar på gemensamt möte

Polisen informeras och är väldigt väl inställd till hela projektet

Högstadiet

Skräpplockardag, den 24 september, inbjudan till samtliga klasser på kommunens sex högstadier och fritidsgårdarna (som genomförde skräpplockning veckan före skräpplockardagen). Föräldrar, lärare och handlarna i Tyresö Centrum informerades om dagen i förväg per brev.

Skoluppgift: opinionsbildning där ungdomar får vara med och påverka företag som bidrar till nedskräpningen. Start vecka 40 för alla högstadieelever i Tyresö. Materialet finns på en dold sida på tyreso.se/grundskola : www.tyreso.se/templates/Page_____11405.aspx . Dessutom fick skolledningen på samtliga högstadier materialet i sin hand under samma vecka. Vecka 40 fick också Tyresö gymnasium samma skoluppgift.

Utfall

Skräpplockardag: 1 200 elever medverkade i skräpplockning, de samlade ihop trettio kubikmeter skräp, motsvarande 600 sopsäckar. Samtliga högstadier skickade någon klass, men långt ifrån alla klasser. Få av ungdomarna stannade hela tiden på den gemensamma avslutningen. I tävlingen "Äckligaste skräpet" deltog drygt 100 ungdomar med mms-bilder. Vinnande klass, fritidsgård och tre ungdomar utsågs. Priser överlämnades både från Rodamco och Tyresö kommun.

Skoluppgift gy+6-9: Uppföljning har skett via telefon men det är väldigt svårt att få en kontaktperson för projektet på skolorna, vilket skulle ha underlättat. Denna del fortsätter och vidareutvecklas år 2008.

Skolår 4-5

Klasstävling Skräppbygget arrangerades av Håll Sverige Rent. Affischer och brev skickas till klasserna. Tävlingen pågick till v 17, 2008. Krusboda skola kom på 2:a plats, se utvärdering del 2.

Annons- och PR-kampanj

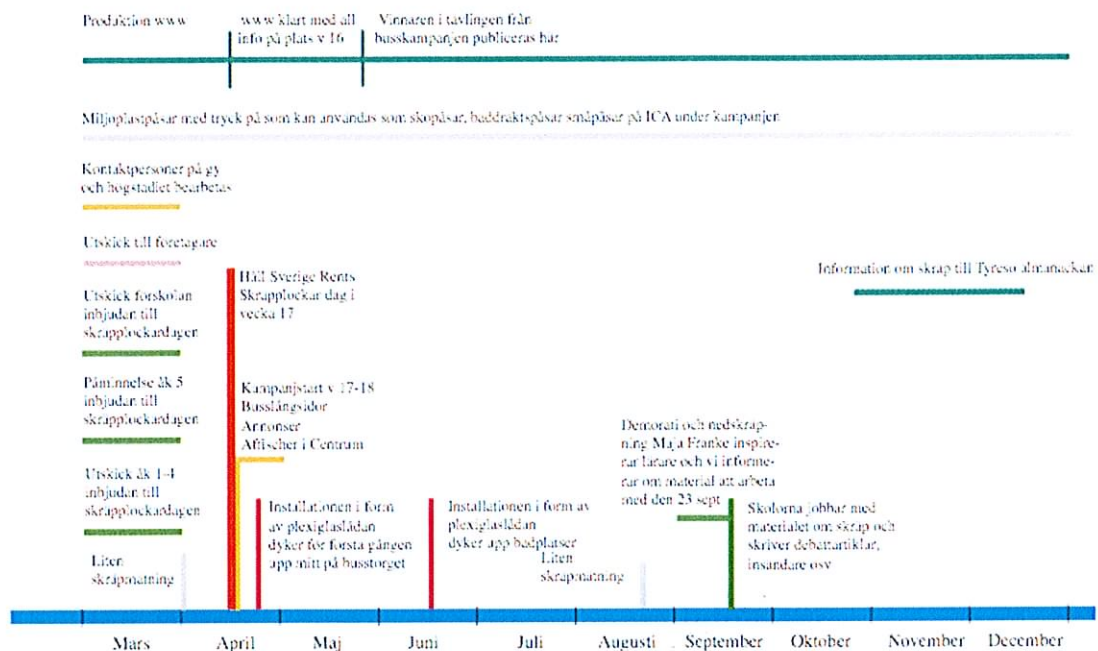
En annonskampanj genomfördes i Mitt i Tyresö i tre nummer under september. Affischer och dekaler har tryckts upp och skyltar i ishallarna i Tyresö har monterats. Affischerna satt uppe i Tyresö Centrum och kommer att göra det vid många tillfällen under våren 2008. Dessutom har viktiga "ställen" har fått affischerna. Inramade affischer sitter i Servicecentret. Vem bryr sig fick annonsera – utan kostnad – på ST-Cupsprogrammets baksida och nådde 640 lags tränare och ledare.

Längst ner på affischer och annonser ligger en text som talar om hur lång tid det tar för olika "skräp" att brytas ner. Samma idé återkommer på dekaler som gjordes för att låta papperskorgarna att synas. Det var populär information som efterfrågades av skolorna.

När skräpmätningen pågick genomfördes en PR-insats som gav publicitet i de lokala nyheterna på TV4, i Dagens Nyheter, Stockholm City, Dagens Samhälle, Vi i Tyresö, Tyresöradion och Tyresö Nyheter. På tyreso.se/skrap har information om projektet samlats.

Uppföljning av kampanjen under 2008

Skräpmätning

Under hela 2008 har projektet gjort löpande skräpmätningar på 10 st "kritiska" punkter. Detta för att kunna avläsa eventuella förändringar runt tyresebornas nedskräpningsvanor. Dessa mätningar är inte statistiskt godkända som den stora skräpmätningen men kan tjäna som indikatorer. 1,5 år är en väldigt kort tid för att kunna dra slutsatser ur dessa siffror.

Resultat

Vad man kan se är att fimpar inte är lika vanligt förekommande på dessa platser nu som i början av kampanjen. Vidare har skräpmätarna kommenterat att kommunens papperskorgar oftare är fyllda med hushållssopor än tidigare och att tex blöjor har hittats bland skräpet vid mätpunkterna.

Skolaktivitet våren 2008 – Skräpplockning

Varje år vecka 17 infaller den nationella skräpplockardagen som Håll Sverige Rent anordnar och promotar. Vi tog hjälp av den kampanjen och all den publicitet i press som HSR åstadkommer för att stärka vår egen Tyresökampanj. Vykort med inbjudan till att anmäla sig nationellt till skräpplockardagen samt med olika tävlingar skickades till Förskolan, åk 1-3, åk 4-5 samt åk 6-9. I utskicket ingick även en rulle med affischer till respektive skola.

Resultat

Det blev ett rekordår för de nationella skräpplockardagarna. Över 190 000 barn och ungdomar i Sverige deltog och från Tyresö anmälde sig drygt 550 barn och ungdomar. Dessutom hjälpte föreningslivet i Tyresö till, med Tyresö friidrottsklubb i spetsen.

I den lokala pressen skrev Mitt i Tyresö, Tyresömagasinet, Vi i Tyresö, Tyresö Nyheter och Leva&Bo [Tyresö Bostäders tidning]. På ett nationellt plan var den mediala uppmärksamheten stor, 110 inslag under april och däribland 77 klipp från lokalpress. Tyresös lokala kampanj fick större inverkan tack vare att det var samordnad med den nationella kampanjen.

Exempel på tävlingsbidrag:

Tävlingsbidragen skräpkonst ställdes ut i skolorna samt i servicecentrum.

Skräp-rappen sång från klasserna 5A och 5B
från Kumla skola

Vinst en dag på Skansen

Jag ser nå'n skräpa ner.
Jag mår så dåligt av allting som jag ser.
Ozonlagret är "hålligt"
VI VILL INTE HA MER - skräp på vår jord.
VI VILL INTE HA MER - skit på vårt bord.
MEN VI VILL HA BÄTTRE - Miljö.
Så var rädd om miljön och visa respekt,
allt måste inte va... perfekt.
Jag ser en cigarett ligga på marken,
allt är sönder i hela parken.
Trasiga flaskor ligger överallt,
de tror att skräpa ner är så himla ballt.
Så lägg av att skräpa ner. Det är så himla fel.
Men ändå nu är det så,
A R PLANET ÄR DEN ENDA VI KAN FÅ!

Bergfotens skola skolår 4.

Vinst: En dag på Gröna Lund

Elever från Montessori förskola och förskoleklass.

Vinst: En dag på Skansen

Krusboda skola skolår 5A och 5B,

Vinst: En dag på Gröna Lund

Ytterligare kampanjstöd i april

Busskampanj

Bussar som utgick från Tyresögaraget hade under samma veckor som skräpplockardagarna gick av stapeln, budskap om Vem bryr sig. Målet var att öka trafiken till tyreso.se/skrap. Tyresö kommun hade bokat två veckor och fick ut budskapet under fyra veckor eftersom affischeringsbolaget inte lyckats sälja efterkommande veckor.

Annonskampanj

Vem bryr sig har haft helsidesannonser i Mitt i Tyresö (april) och TyresöMagasinet (april, maj, juni och ACK-annons till alla som hjälpt till med skräpplockning under v.17

TACK alla 700 tyresöbor från föreningar och skolor som plockade upp
blåsor, parmalstövlar, kassar, husdäckssopor och godisbilar som andra
kassar. Ju fler vi är som bryr oss, ju renare och tryggare blir Tyresö.
Läs mer på www.tyreso.se/skrap

tyresö kommun

Webben tyreso.se/skrap

Ju längre kampanjen varit aktiv ju viktigare är det att kommuninvånarna ska kunna gå in och ta del av hela kampanjen. All information i ämnet på ett ställe. Inför de nationella skräpplockardagarna i april fylldes sajten tyreso.se/skrap med aktuell information om Vem bryr sig. Tävlingarna för förskolor, skolår F-3 och 4-5 genomfördes och vinnare utsågs. Vinst: En dag på Skansen (förskola och F-3)/Gröna Lund (4-5). Tävlingen "Fotografera äckligaste skräpet och vinn en middag" startades och pågick till i november.

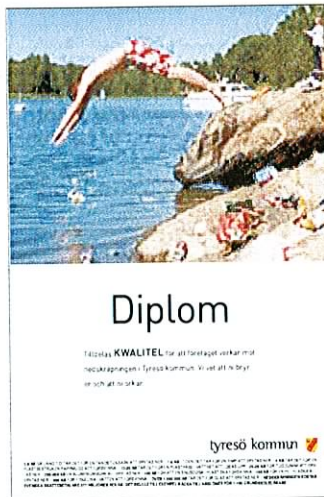
Resultat

Sedan sidan kom upp har den haft rikligt med besökare. Både skolorna och privatpersoner har här hittat den information de behöver. Tävlingen "äckligaste skräpet" fick inte så många deltagare som vi hoppats på den skulle troligen fungerat utmärkt som mms tävling. C-Forsberg korades till vinnare med följande bild och motivationen löd: "En tydlig vardagsnära bild på hur en del tycker att de kan slänga vad som helst, hur som helst. Att notera är att de som satt på bänken kastade skräpet bakom sig. De ville väl inte se skräpet själva!", se bild ovan

Företagen i Tyresö

Papperskorgar

Tyresös företag erbjöds att till självkostnadspris köpa en egen papperskorg med en lite namn och logotypplakett. På så vis aktiverade vi även företagen i Tyresö. Diplom till samtliga företagare som delades ut vid Servicecenter den 4 september.

Resultat

I början på juni hade 22 företag köpt nya fräscha papperskorgar med sitt företagsnamn graverat på bronsplakett. Det innebär att kampanjen dragit in 57 500 kronor till Vem bryr sig och som direkt omsatts i nya papperskorgar. Vi känslan stärks och företagen ser att kommunen bryr sig.

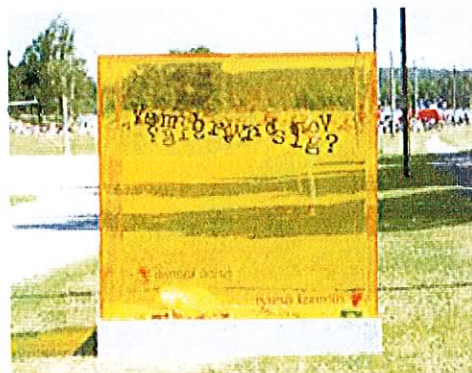
Publika aktiviteter

Installationer

Gigantiska genomskinliga papperskorgar som väcker uppseende och är till nytta. Två installationer ställdes ut i Tyresö enligt ett schema med start vid Tyresö slott/Notholmen den 27 juni. Övriga platser är Alby, busstorget i Tyresö Centrum, Alléplan, Stenbadet, Trinntorp, Centrumängen vid Bollmoradalens kyrka och Krusboda torg.

Resultat

Ett pressmeddelande om skräpinstallationerna gick ut den 11 juli till lokalpress och samhällsorienterad press. LokalTV4, Radio Stockholm rapporterade med olika utgångspunkter!

Skolaktivitet hösten 2008 – Demokrati och nedskräpning

23 september – skräpdag i högstadieskolorna

Hösten kampanj består av en skräpdag för gymnasiet och högstadieskolorna. De får arbeta med opinionsbildning och demokrati utifrån ett skolmaterial som Vem bryr sig tagit fram. Målet är att påverka företag som bidrar till nedskräpningen i Tyresö. Lärarna bjuds in till inspirationsdagar med Maja Frankel för att förbereda sig för att arbeta med materialet. Kampanjen stöds av affischer på skolorna.

15/9 16.00-16.30 Strandskolan, 30 pers

16/9 15.45-16.45 Centrumskolan, 100 pers

18/9 8.00-8.30 Kumla skola, 50 pers

17/9 8.00-9.00 Dalskolan, 50 pers

24/9 16.00-17.00 Tyresö gymnasium, 11 pers

Maja Frankel

Författare till "Vår förbannade rätt" som hon skrev efter att i flera år arbetat nationellt och internationellt med Barnkonventionen. Både som ungdomsdelegat på FN:s barntoppmöte 2001 och inom UNICEF och Rädda Barnen. Under sommaren genomförde hon ett demokratiprojekt tillsammans med ungdomar i Nacka kommun.

Resultat

Alla högstadier utom en svarade spontant på erbjudandet om en föreläsning. För första gången fick projektet då prata inför en stor mängd lärare som sedan arbetat i sina klasser. Maja lyfte fram vikten att ta vara på tillfället och göra riktiga projekt i skolan. I nuläget har vi fått in fler 45 debattinlägg angående skräp till projektet skrivet av elever. Vilket innebär att det finns material att arbeta med PR-mässigt.

Tyresö gymnasium

En arbetsgrupp på Tyresö gymnasium har sökt pengar till ett vänprojekt i Italien där skolorna ska mötas i ett miljöengagemang. Skolan tog fasta på Vem bryr sig. Nedan en nulägesrapport från ansvarig lärare.

"Det varit jättemycket att göra och vad gäller projektet:

Ny ansökan i februari men vi jobbar på den. Infomöte på IPK nu nästa vecka. Vi har översatt en del av informationen (jag) till vänorten i Italien och jag har sänt dem förslag på material. Dock har vi inte jobbat i klasserna då projektet inte är i hamn.

Tala om för Tyresö Kommun att det är jättebra med info på detta vis! Ni var tydliga och bra, tyckte vi. Materialet är lättläst och väl sammanhållet, går hem hos ungdomar - men det tar tid för våra ungdomar att sätta sig in i denna problematik och ta den till sig! Hör av mig.

Vänliga hälsningar Ingrid Gran"

